

Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT)

Centrum Infectieziektebestrijding (CIb)
25 oktober 2022

RIVM
A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

Samenvatting

Afgelopen week daalde in Infectieradar het aantal deelnemers met COVID-19-achtige klachten (5%) licht vergeleken met de week ervoor (5,4%). Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) daalde (-22%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen daalde ook (-19%). In de verpleeghuizen daalde het aantal bewoners met een positieve coronatest afgelopen week met 21%. Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 11 oktober op 0,91 (0,85-0,97). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg licht (+6%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg licht naar 51 opnames (+6%), waar dat vorige week 48 opnames waren.

In week 41 (10-16 oktober) daalde de landelijk gemiddelde virusvracht in het rioolwater met 8%. In de eerste helft van week 42 (17-19 oktober) steeg deze (vooralsnog) met 7%. In beide weken was het rioolcijfer met name hoog in Amsterdam en omstreken. De omikronvariant BA.5 met subvarianten werd wederom het meest gedetecteerd (vooral BF.7 en in toenemende mate BQ.1). BA.4 werd ook nog steeds gevonden.

In de kiemsurveillance ziet het RIVM tot op heden vijf subvarianten van de omikronvariant, genaamd BA.1 t/m BA.5. Inmiddels zijn van zowel BA.2 als BA.4 als BA.5 diverse subvarianten aanwezig die met extra aandacht worden gevolgd. Binnen BA.5 nam de afgelopen weken vooral BF.7 in aandeel toe en ook het aandeel van subvarianten BQ.1 en BQ.1.1 laat een recente groei zien, al zijn de aantallen nog beperkt. Op korte termijn lijkt het aandeel BQ.1 en BQ.1.1 het sterkst toe te nemen. Het zou ook kunnen dat meerdere varianten, inclusief BA.4.6, BF.7, BQ.1 en andere BA.5 subvarianten naast elkaar blijven circuleren. Prognoses blijven erg onzeker en worden wekelijks bijgewerkt met nieuwe data uit de kiemsurveillance.

Conclusie en duiding

Hoewel er nog steeds sprake is van een hoge circulatie van het virus SARS-CoV-2 lijkt de epidemiologische situatie deze week verder te stabiliseren en zelfs voorzichtig te dalen.

Het aantal mensen met COVID-19-achtige klachten, aantal afgenomen testen en mensen met een positieve testuitslag daalde deze week. Ook het aantal besmettingen in verpleeghuizen liet een daling zien. Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames bleef relatief stabiel en het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC blijft nog steeds laag en stabiel. De virusvracht in het rioolwater bleef relatief stabiel. Het RIVM blijft goed volgen hoe de situatie zich verder ontwikkelt.

Advies coronathermometerstand

Het Responsteam adviseert coronathermometer: stand 2.

Het Responsteam komt tot de conclusie dat de thermometer op stand 2 blijft staan: beperkte druk op zorgketen en samenleving, maar wel toegenomen risico's te verwachten voor kwetsbare groepen. Hoewel de epidemiologische situatie lijkt te stabiliseren, is er nog steeds sprake van een hoge viruscirculatie en is het onzeker hoe de situatie zich verder gaat ontwikkelen.

Advies

De adviezen die het Responsteam in de wekelijkse duiding van 11 oktober 2022 heeft gegeven, namelijk extra aandacht voor een goede naleving van de basismaatregelen voor iedereen en enkele aanvullende maatregelen voor onvoldoende beschermde kwetsbare personen, blijven van kracht.

Signalen

A) Epidemiologische situatie

Afgelopen week daalde in Infectieradar het aantal deelnemers met COVID-19-achtige klachten (5%) vergeleken met de week ervoor (5,4%). Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) daalde (-22%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen daalde ook (-19%). In de verpleeghuizen daalde het aantal bewoners met een positieve coronatest afgelopen week met 21%. Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 11 oktober op 0,91 (0,85-0,97). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg licht (+6%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg licht naar 51 opnames (+6%), waar dat vorige week 48 opnames waren.

B) Rioolwatersurveillance

In week 41 (10-16 oktober) daalde de landelijk gemiddelde virusvracht licht met 8% ten opzichte van week 40, naar een waarde van 1599 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was in vrijwel het hele land hoog, maar was nog steeds het hoogst in Amsterdam-Amstelland. In de eerste helft van week 42 (17-19 oktober) steeg de landelijk gemiddelde virusvracht (vooralsnog) licht met 7%, naar een waarde van 1717 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was het hoogst in Gooi- en Vechtstreek en Limburg.

In de meest recent geteste rioolwatermonsters (uit week 40) was de omikronvariant BA.5 (met subvarianten) het meest prevalent, vooral de BF.7 subvariant werd veelvuldig gedetecteerd en in toenemende mate ook de BQ.1 variant. De specifieke mutaties voor de BA.4 variant werden ook nog in rioolwatermonsters gevonden, inclusief de BA.4.6.

C) Kiemsurveillance/virusvarianten

De omikronvariant heeft tot op heden vijf subvarianten, genaamd BA.1 t/m BA.5. Nadat aanvankelijk BA.1 en vervolgens BA.2 dominant zijn geweest in Nederland, is sinds juni BA.5 dominant. Inmiddels zijn van zowel BA.2 als BA.4 als BA.5 diverse subvarianten aanwezig die met extra aandacht worden gevolgd: bijvoorbeeld BA.2 subvarianten BA.2.75 en BA.2.12.1, BA.4 subvariant BA.4.6 en diverse BA.5 subvarianten, waaronder BF.7, BQ.1 en BQ.1.1. Ook recombinanten van varianten, zoals XBB worden gevolgd.

Nadat aanvankelijk de BA.2.75 en BA.4.6 omikronsubvarianten de afgelopen weken toenamen in de kiemsurveillance, nam de afgelopen weken BF.7 sterk in aandeel toe.

Recent groeit ook het aandeel van subvarianten BQ.1 en BQ.1.1, al zijn de aantallen nog beperkt. Variant XBB is tot op heden slechts enkele malen waargenomen.

De prognose voor verdere ontwikkeling van het aandeel van BA.4.6, BA.2.75 en BA.5 subvarianten BF.7 en BQ.1 met BQ.1.1 is op basis van de meest recente gegevens uit de kiemsurveillance erg onzeker en langetermijnprognoses zijn door de huidige co-circulatie van deze varianten niet mogelijk. Op korte termijn lijkt het aandeel BQ.1 en BQ.1.1 het sterkst toe te nemen. Het zou ook kunnen dat meerdere varianten, inclusief BA.4.6, BF.7, BQ.1 en andere BA.5 subvarianten, naast elkaar blijven circuleren de komende periode. Deze prognoses worden wekelijks bijgewerkt met nieuwe data uit de kiemsurveillance.

Bovengenoemde subvarianten lijken door kleine specifieke veranderingen in het spike-eiwit de opgebouwde afweer tegen SARS-CoV-2 (door vaccinatie of een infectie) gemakkelijker te kunnen omzeilen. Het is echter nog te vroeg om te kunnen inschatten of deze varianten zullen leiden tot een toename in aantal corona-infecties, los van een verwachte toename door het seizoenseffect. Er zijn geen aanwijzingen dat deze varianten meer ziekmakend zijn dan de overige omikronvarianten. In een aantal landen om ons heen lijken deze varianten net als in Nederland langzaam toe te nemen.

Het RIVM volgt alle varianten die in de Nationale Kiemsurveillance gezien worden. Alle door de WHO en ECDC benoemde VOC's ('variant of concern') en VOI's ('variant of interest') worden opgenomen in de tabel op de website, en – wanneer hun aandeel groot genoeg is – in de voorspellende modellen. VUM's ('variant under monitoring') en andere varianten worden uitsluitend getoond wanneer daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij relevante internationale signalen of bij een recente stijging met impact op de modellering van verwacht aandeel van de verschillende varianten.

De toename van varianten wordt in samenwerking met Salto ook gevolgd met variant PCR. Zie hiervoor [Varianten van het coronavirus SARS-CoV-2 | RIVM](#).